

Rasspecifik avelsstrategi RAS för **BERGAMASCO**

Innehåll

Inledning.....	4
Generellt om rasen.....	4
Rasens historia, bakgrund och utveckling.....	4
Övergripande avelsmål för rasen.....	5
Rasens population/avelstruktur.....	5
Nulägesbeskrivning.....	5
Populationsstorlek.....	5
Registreringssiffror (inklusive import och export).....	5
Genomsnittlig kullstorlek.....	6
Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar.....	6
Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor per avelsdjur.....	7
Import av material från andra länder, antal import och export redovisas inom () vid registreringssiffrorna.....	8
Mål.....	9
Kortsiktiga och långsiktiga mål.....	9
Strategier.....	9
Prioriteringar och strategier för att nå målen.....	9
Hälsa.....	9
Generell beskrivning av helhetssituationen i rasen.....	9
Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter.....	10
Förekomst av reproduktionsproblem.....	10
Mål.....	10
Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål.....	10
Strategier.....	10
Prioriteringar och strategier för att nå målen.....	10
Mentalitet och bruksegenskaper.....	10
Nulägesbeskrivning.....	11
Ev. jaktprov, bruksprov, mentaltest, mentalbeskrivningar, enkätsvar.....	11
Mentalitet och bruksegenskaper i förhållande till rasstandarden.....	11
Mål.....	12
Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål.....	12
Strategier.....	12

Prioriteringar och strategier för att nå målen	12
Exteriör	12
Nulägesbeskrivning.....	13
Exteriörbedömning.....	13
Exteriöra överdrifter	13
Mål.....	13
Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål	13
Strategier	13
Prioriteringar och strategier för att nå målen	13
Sammanfattning	13
Prioritering av viktiga kortsiktiga och långsiktiga mål	13
Plan för fortsatt arbete i klubben	13

Inledning

Den första versionen av Rasspecifika avelsstrategier för Bergamasco framtogs 2003 samt fastställdes 2004. Det fanns då endast 9 vuxna individer samt 8 valpar/ unghundar. I oktober 2013 så finns det 79 individer.

Generellt om rasen

"BERGAMASCO- kanske äldst av dem alla" hade Hundsport som rubrik på raspresentationen av Bergamasco 2011. Detta faktum innebär och kräver en alldeles speciell respekt och ansvar för rasens framtid.

Rasens historia, bakgrund och utveckling

Bergamasco är en utveckling av de hunddjur som Indo-Européerna medförde från Centralasien under den Neolitiska tiden (yngre stenåldern). Tidigare hade hunddjur används i Europa i samband med jakt, men i och med att dessa invandrare, med sin kunskap om boskapshållning, kom till Europa utvecklades denna näring även här och nya typer av hjälpande hunddjur kom till som stöd. Dessa hundar avlades sedan vidare fram för att passa för sina olika geografiska områden. I de isolerade Italienska alpbyarna har sedan denna alldeles speciella ras bevarats utan större påverkan av det moderna samhällets önskan att alltid försöka förbättra och förändra allt. De största insatserna för rasens bevarande har otvetydigt gjorts av Maria Andreoli, doktor i genetik, som genom målmedvetet arbete under mer än 40 år verkat för rasens bevarande i sitt ursprungliga skick. Maria avled 2005 men fortfarande lever hennes anda bland uppfödare i hela världen. Basen för de svenska Bergamascerna är från Marias kennel dell Albera. Maria Andreoli har skrivit en rad böcker om rasen bl.a." Il Bergamasco-Pastore delle Alpi".

Följande citat är hämtade ur några andra större hundböcker:

Stora boken om hundar, RASFAKTA: (J. Cuncliff) "Romerska författare beskrev en idealisk fårhund som var tillräckligt vig och tillräckligt modig för att slåss mot en varg. Många tror att detta var bergamascon"

Bonniers stora hundlexikon, RASHISTORIA: (B. Fogle) "För 2000 år sedan beskrev Romerska skriftställare den idealiska fårhunden- inte så snabb som en vindhund eller så stark som en vakthund, men vig och orädd nog att skrämma bort vargen och förfölja den. Dagens Bergamasco, som fått sitt namn efter den norditalienska provinsen Bergamo, lever väl upp till de romerska kraven"

Det finns bara omkring 2000 Bergamasco i hela Världen fördelade över 5 kontinenter. Flest finns i Italien och USA. Gränsen för utrotningshot för våra svenska lantraser av

lantbruksdjur är satt vid 1000 individer i närområdet. Med detta som norm för måttenhet kan man utan överdrift fastställa att Bergamasco kan räknas till en utrotningshotad ras och man bör därför iakttä stor varsamhet om och respekt för rasens framtid. År 1998 importerades 4 Bergamasco från kennel dell Albera i Italien. Dessa är grunden till de Bergamasco som nu finns i Sverige.

Övergripande avelsmål för rasen

att få rasen att överleva i Sverige

att medverka till rasens överlevnad i världen genom förtroendefullt avelssamarbete

att verka för att bevara rasen i dess nuvarande väldigt ursprungliga fysiska och psykiska kondition

Rasens population/avelsstruktur

Nulägesbeskrivning

Rasen förekommer i ett mycket litet numerär i hela världen. Totalt lär det endast finnas omkring 2000 Bergamasco fördelade på 5 kontinenter.

Populationsstorlek

I Sverige finns det under hösten 2013 79 Bergamasco.

Populationsstorleken har ökat relativt linjärt från 9 vuxna 2003 till 79 vuxna 2013 vilket innebär ca 7 individer per år. Troligen kommer ökningen nu att stagnera då de första kullarna som föddes nu börjar bli gamla och tillökningen troligen kommer att vägas upp av avgången.

Det finns inga mål att få rasen att bli så mycket större i Sverige om det inte samtidigt kan utvecklas arbetsområden utöver som familjehund som t.ex. vårdhund och /eller Drover och vargavskräckare. Det senare enligt rasens ursprungsanvändning.

Registreringssiffror (inklusive import och export)

ÅR	Antal
1998	4 (4)
1999	8 (1)
2000	5
2001	-
2002	7

2003	10 (1)
2004	(1)
2005	14
2006	20 (4)
2007	22
2008	-
2009	10 (3)
2010	24 (1)
2011	8
2012	12

Genomsnittlig kullstorlek

Det har fötts 19 kullar i Sverige med totalt 131 valpar vilket innebär 6,9 valp per kull.

Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar

År	Namn	Inav.	Antal	Föräldradjur	Kennel/Ägare
1999	A-kullen,	7,8 %	8 valpar	Gabi och Giambo dell'Albera	Bautastenens/ Heli Berg och Jörgen Quick
2000	Frosta-kullen	2,7 %	5 valpar	Idas och Iosa dell'Albera	Frostas/ Gunvor Bergström
2002	B-kullen	8,6 %	7 valpar	Bautastenens Alba och Frosta F Totti	Tempeluddens/ Hans och Anita Lindquist
2003	C-kullen	8,6 %	9 valpar	Bautastenens Alba och Frosta F Totti	Tempeluddens/ Hans och Anita Lindquist
2005	D-kullen	8,4 %	5 valpar	Tempeluddens Brio-Nova och Chique Shining Diamond Arthur	Ultima Forza/ Jenny Fast och Sune Hammarström
2005	E-kullen	8,9 %	8 valpar	Ria dell'Albera och Bautastenens Atos	Tempeluddens/ Hans och Anita Lindquist
2006	F-kullen	8,4 %	4 valpar	Tempeluddens Brio-Nova och Chique Shining Diamond	Ultima Forza/ Jenny Fast och Sune Hammarström
2006	G-kullen	3,0 %	12 valpar	Ria dell'Albera och Chique Shining Diamond Arthur	Tempeluddens/ Hans och Anita Lindquist
2007	I-kullen	8,3 %	8 valpar	Tempeluddens_Cinderella-	Evitagårdens/

				Albera och Numa dell'Albera	Camilla Pettersson
2007	L-kullen	0 %	14 valpar	Ria dell'Albera och Incant de Valle Scrivia	Tempeluddens/ Hans och Anita Lindquist
2009	M-kullen	8,3 %	8 valpar	Tempeluddens Cinderella-Albera och Numa dell'Albera	Cane dell'Alpi (fd. Evitagårdens)/ Camilla Pettersson
2010	N-kullen	5,4 %	8 valpar	Ultima Forzas Dolce Cagna/ Numa dell Albera	Marina och Lars Almendingen
2010	Twistlooks	6,7 %	1 valp	Tempeluddens Brio-Nova/ Tempeluddens Grazzano	Twistlooks/ Katarina Szabo
2010	O-kullen	5,4 %	3 valpar	Ultima Forzas Dapprima/ Numa dell Albera	Frida Lundström
2010	P-kullen	0 %	7 valpar	Tempeluddens Eleganza/Varenne dell Piervez	Ribellepelos/ Maria och Christer Gode/ Eriksson
2010	Q-kullen	0 %	5 valpar	Evitagårdens losa/Varenne dell Piervez	Cane dell Alpis/ Camilla Pettersson
2011	R-kullen	0 %	7 valpar	Tempeluddens Gamba/Varenne del Piervez	Skärviks / Inger och Claes von Sivers
2012	S-kullen	1,2 %	7 valpar	Tempeluddens Laguna/Otis	Berbas/ Lena och Henrik Andersson
2012	T-kullen	1,2 %	5 valpar	Enigma av Villrosebakken/Varenne dell Piervez	Ribellepelos/ Maria och Christer Gode/Eriksson

OBS ! Noteras kan att det inte finns något samband mellan högre inavel och antal valpar.

Korrelationskoefficient är – 0,09641 d.v.s. inget samband alls.

Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor per avelsdjur

Ingén tik har använts avel före 2 års ålder eller efter 5 år. Flest avkommor har Ria dell Albera haft. Hon har fött 3 kullar med totalt 34 överlevande valpar! Ytterligare 4 var dödfödda eller avled strax efter födsel.

Den hane som gett flest valpar är Numa dell Albera, som är pappa till 27 valpar. Hur många barnbarn som finns, finns inga uppgifter på då 30-40% av alla valpar har exporterats till andra länder och där använts till avel.

Import av material från andra länder, antal importörer redovisas inom () vid registreringssiffrorna

1998

- Idas dell'Albera (hane) och Iosa dell'Albera (tik), födda 1997 i Italien (Maria Andreolis kennel dell'Albera). Gunvor Bergström, kennel Frosta tog in dessa två. Idas och Iosa (båda genetiskt svarta) fick 2000 en kull med 5 svarta hanar.
- Gabi dell'Albera (Tik) och Giambo dell'Albera (Hane), födda 1996, importerades från Italien (kennel Albera) av Heli Berg och Jörgen Quick, Bautastenens kennel. Detta par fick en kull med 8 valpar 1999 vilka blev Sveriges A-kull.

1999

- Fallenhouse Gizella (Tik) importerades detta år från Finland av Anita och Hans Lindquist.

2003

- Ria dell'Albera (Tik) importerades från Kennel Albera i Italien av Anita och Hans Lindquist

2004

- Chique Shining Diamond Arthur (Hane) importerades från England och Kennel Chique Bergamasco av Anita och Hans Lindquist

2006

- 4 st. hundar importerades från kennel Albera i Italien, av Anita och Hans Lindquist. Miseno, Numa (Hanar), Lucciola och Onfis (Tikar), alla med kennel namnet dell'Albera.

2009

- Cigurd av Villrosebakken (Hane) importerades från Norge och kennel Villrosebakken, av Thomas Immelsjö.
- Ute di Valle Scrivia importerades från Italien av Carolin Fagerholm
- Varenne del Piervez importerades från Italien av familjerna Gode/Eriksson och Lindquist

2010

- Enigma av Villrosebakken importerades från Norge av familjerna Gode/Eriksson och Lindquist

Det är således 7 tikar och 8 hanar

Utöver dessa importörer har en parning skett i södra Polen med en Italienfödd hane boende i Polen vilken kanske kan jämföras med import av avelsmateriel.

I förhållandevis till rasens storlek så har det således importerats en mycket hög andel hundar men nya gener för att öka den genetiska variationen. Det finns dock stora numerära begränsningar i dessa möjligheter.

Det finns endast ca 2000 individer i hela världen. 50% av dem är merle och 50% av dessa är troligen hanar. Av dessa så kan man anta att ytterligare ca 50 % är kastrerade. Det återstår då troligen bara 250 tillgängliga okastrerade hanar att välja på om man vill hitta nya gener utanför landet. OBS Dessa 250 är dessutom fördelade på 5 kontinenter.

Mål

Kortsiktiga och långsiktiga mål

- Verka för att rasen ska överleva i Sverige
- Medverka till att rasens framtid säkras även i övriga delar i världen
- Verka för att bevara rasen i dess nuvarande väldigt ursprungliga fysiska och psykiska kondition

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

- Genom marknadsföring, information, utbildning av valpköpare värna om att alla valpar hamnar hos personer som är upplysta om rasens alldeles speciella egenskaper och kan ta tillvara dessa på bästa sätt.
- Att uppmuntra tik eller hanhundsägare, som har en individ av mycket bra avelsvärde, upplåta denna till avel antingen genom att låna ut till en uppfödare alternativt få stöd att ta en kull själv.
- Att uppmuntra alla hanhundsägare att aldrig kastrera sin hanhund utan att först efterfråga hans värde i den framtida aveln.
- Att vidare utreda värdet av rasen som servicehund
- Att utreda värdet på rasen som "drover" kombinerat med behovet som vargavskräckande aspekter.
- Att uppmuntra Bergamasco ägare till MH/BPH tester för att säkra att rasen behåller sin speciella ursprungliga och mycket värdefulla mentalitet.

Hälsa

Generell beskrivning av helhetsituationen i rasen

Bergamasco har inga rastypiska sjukdomar utan räknas generellt som en sund och frisk ras. Detta innebär dock inte att det aldrig förekommer enstaka sjukdomsfall av alla olika slag. Det har förekommit ledsjukdomar som cancer (osteosarkom),

höftledsproblem, skada genom yttre våld samt även magsäckscancer, cancer i urinblåsa. Dessa sjukdomar har dock drabbat äldre eller mycket gamla individer. Det finns inga sjukdomar som varit av sådan omfattning att de oroat eller krävt några speciella insatser. Eftersom det bara är strödda fall går det inte att beräkna något statistiskt underlag.

Denna dokumentation uppdateras årligen och finns bevarad hos avelsansvarig för framtida behov. Skulle någon sjukdom dyka upp i flera fall finns således denna dokumentation till hands för framtida "forskare" eller för avelsvärdering.

Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter

Det finns ingen statistik att få från försäkringsbolagen eftersom det är en så liten ras med så få sjukdomstillfällen. Svaret från dem är bara att "det synes vara en frisk ras". Någon enkät är inte genomförd eftersom alla sjukdoms/ hälsotillstånd är väl kända bland de 79 individerna.

Förekomst av reproduktionsproblem

Alla tikar som parats har blivit dräktiga. Alla har dock inte varit parningsvilliga.

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

Det finns för närvarande inga mål för att förändra den gynnsamma utveckling som rasen har haft i Sverige. Som tidigare kommer vi så långt det är möjligt "släktforska" på varje individs bakgrund för att se hur gamla förfäderna blivit och vad de har avlidit av.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

Vi vill så långt som möjligt bara använda hundar i avel där vi kan följa linjerna bakåt. Detta kräver ett förtroendefullt samarbete med uppfödare i övriga delar av världen.

Att noga följa rasens utveckling i världen genom kontinuerliga kontakter med andra uppfödare.

Mentalitet och bruksegenskaper

Bergamasco har ett alldeles speciellt temperament. De är extremt sensibla och känner av människan mycket noggrant. De kan känna av fysiska avvikelser men även mentala/ psykiska. De skulle med dessa egenskapen bli utmärkta vårdhundar för vilket de även används som i USA (även inom psykiatri)

Deras egenskap som vallare kännetecknas som "drovers" vilket innebär att de driver/ förflyttar stora hjordar längre sträckor. Samtidigt så finns det gamla skrifter från 1700-talet som talar om "de store grå som trots sitt mjuka väsen klarar att stå emot vargen".

Bergamasco hade även ansvar att ta hand om kastade lamm och sjuka får. Det är troligen därifrån har de sitt "mjuka väsen".

Bergamascon har alltid arbetat med en herde vilket innebär att han är beroende av samspelet med människor.

Nulägesbeskrivning

Från USA finns samstämmiga vittnesuppgifter om hur "avskräckande" hundens närvaro är för vargar. Det finns rätt så gott om olika varghybrider i USA. De som har Bergamasco på gården får aldrig påhälsning av vargarna trots dvärgmohairgetter, får samt olika hönsarter medan granngården som har 1 Labrador och 2 Rottweiler ideligen får sina får rivna av varg/coyoter .

Ev. jaktprov, bruksprov, mentaltest, mentalbeskrivningar, enkätsvar

Flera Bergamasco har genomgått vallningstest utan att godkännas. Detta trots att det även gäller hundar som vallat i sin vardag och varit uppfödda med får och getter. Bergamasco vallar bara när de anser att det finns behov av deras insats. Att, som vid vallningsprov, kräva att de ska gå in och splittra en liten väl samlad grupp av får i ett litet, litet hägn tycks bara göra dem förnärmade och förorättade. De går bara fram till fåren och "kontrollerar dem" sedan går de ut igen. En Bergamasco skadar aldrig ett annat djur. De vallar heller aldrig nafsande.

Mentalitet och bruksegenskaper i förhållande till rasstandard

Egenskaperna som framavlats för rasens ursprungliga arbetsuppgifter finns mycket väl bevarade i hos Bergamascon:

Vaksamhet: Ligger gärna på en högre nivå och spanar över nejden för att upptäcka störningar. Han gör sedan en bedömning av läget och ingriper om han anser att det behövs. Att göra dessa bedömningar tycks vara en mental stimulans för rasen.

Närhet och samarbete: En Bergamasco har alltid levt nära sin herde. De bodde tillsammans i den lilla ensliga stenkojan, jobbade tillsammans och blev helt beroende av ömsesidigt förtroende och samarbete. De trivs därför bäst i människors sällskap.

Ömsinnet: Den speciella mjukhet eller det sensibla sinne som rasen besitter, tros höra till det ansvar de hade för att ta hand om kastade lamm och sjuka skadade får. Detta sensibla sinne märks mycket väl i umgänget med barn eller sjuka människor. Det behövs bara ett plåster för att bli extra uppmärksam av en Bergamasco! Med denna egenskap är rasen en utmärkt familjehund.

Rovdjursförsvaret: Färskare rapporter från vargätade områden i USA fastslår att rasen är klart avskräckande från varg/varghybridangrepp på tamboskap. Gamla dokument fastslår att rasen klarar en kamp med en varg "trots sitt mjuka väsen".

Vallning: En Bergamasco är inte en vallare av traditionell typ utan mer en "drover" som förflyttar hjordar, som t.ex. fårhjordar från alpdalarna till högt belägna betesmarker. Där uppe är de sedan *herdehundar* som vakar mot rovdjursangrepp, hjälper herden att se till hjordens hälsotillstånd och reproduktion. Denna speciella typ av vallningsegenskap finns med från födseln så redan en liten 2½ månaders valp förflyttar, med stor pondus, ett litet gäng med Mohairgetter till en plats som han anser är lämplig för dem.

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

Huvudmålet är förvalta och bibehålla denna ras i det underbara ursprungliga skick (såväl fysisk som psykisk) som den är än i dag.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

Bergamasco är inte var mans hund! En valpköpare som inte förstår denna unika ras alldeles speciella och underbara egenskaper kan helt förstöra en individ. Man får aldrig slå en Bergamasco! En Bergamasco är inte heller lämplig för bruksträning med kadaverdisciplin. Det måste finnas en mening i vad han blir ombedd att utföra. Att träna en Bergamasco i lydighet genom att be honom ligga still på ett fält medan ägaren går därifrån är svårt att lära ut. Han kan dock ligga i timma efter timma hos ett sjukt får i avvaktan på veterinär. Detta behöver man inte lära eller be honom om. Det finns där medfött.

Det är därför mycket viktigt att bara betro valpar till personer som helt förstår och tar åt sig informationen om rasens alldeles speciella egenskaper. En missförstådd Bergamasco kan aldrig blomstra till sin fulländning. En Bergamasco vill vara med människor och kan delta i alla aktiviteter. En Bergamasco är därför mindre lämplig att leva som hundgårdshund. En Bergamasco i tjänst ska behandlas som en kollega och en familjemedlem.

Exteriör

Bergamasco har ett mycket spektakulärt utseende särskilt avseende pälsen.

Nulägesbeskrivning

Exteriörbedömning

Rasen är en arbetande hund och det är viktigt att bevara linjer som är byggda för goda rörelseegenskaper. En Bergamasco ska ha effektiva kraftbesparande rörelser som han orkar behålla under långa arbetspass i starkt kuperad terräng.

Exteriöra överdrifter

Den enda överdrift kan tänkas uppstå är om pälsen får bli alltför stor och tung. Det är viktigt att den ansas så att full rörlighet behålls.

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

Verka för att bevara rasen i nuvarande utseende och kondition

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

Utöka samarbetet med uppfödare i alla länder som har rasen.

Sammanfattning

Under den tid rasen funnits i Sverige (1998-2013) har den utvecklats på ett mycket positivt sätt. Förutom några få undantag har alla individer fått utveckla sina speciella mentala egenskaper som gjort dem till mycket älskade familjemedlemmar.

Prioritering av viktiga kortsiktiga och långsiktiga mål

Att verka för att denna gamla mycket genuina (och värdefulla) ras kan få överleva i vårt moderna samhälles alla krav på perfektion och likformighet. Bergamasco är unik och måste få bevaras så.

Plan för fortsatt arbete i klubben

Att försöka få ekonomi nog att översätta och trycka dott. Andreolis bok II Bergamasco-Pastore delle Alpi till svenska för att sprida hennes gedigna kunskap och erfarenhet om rasen utanför uppfödaren, som redan har den som en bibel.